



Βρυξέλλες, 24 Νοεμβρίου 2015  
(OR. en)

14441/15

EDUC 310  
SOC 690  
EMPL 449  
JEUN 112

#### ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

---

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

με ημερομηνία: 23 Νοεμβρίου 2015

Αποδέκτης: Αντιπροσωπίες

---

αριθ. προηγ. εγγρ.: 13860/15 EDUC 293 SOC 648 EMPL 426 JEUN 104

---

Θέμα: Συμπεράσματα του Συμβουλίου για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και την προώθηση της σχολικής επιτυχίας  
- Συμπεράσματα του Συμβουλίου (23 Νοεμβρίου 2015)

---

Επισυνάπτονται για τις αντιπροσωπίες τα συμπεράσματα του Συμβουλίου για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και την προώθηση της σχολικής επιτυχίας, όπως εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο κατά την 3428η σύνοδό του που πραγματοποιήθηκε στις 23 Νοεμβρίου 2015.

**Συμπεράσματα του Συμβουλίου για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και  
την προώθηση της σχολικής επιτυχίας**

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

- του στόχου της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» στον τομέα της εκπαίδευσης να μειωθεί το μέσο ευρωπαϊκό ποσοστό μαθητών που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο<sup>1</sup> σε λιγότερο από 10% ως το 2020<sup>2</sup>.
- των συμπερασμάτων του Συμβουλίου της 12ης Μαΐου 2009 σχετικά με στρατηγικό πλαίσιο για την ευρωπαϊκή συνεργασία στην εκπαίδευση και κατάρτιση («ΕΚ 2020»)<sup>3</sup>.
- της κοινής έκθεσης 2015 του Συμβουλίου και της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή του στρατηγικού πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης<sup>4</sup>,

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ

- τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τις βασικές ικανότητες της δια βίου μάθησης<sup>5</sup>.
- τα συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2010, σχετικά με την κοινωνική διάσταση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης<sup>6</sup>.

---

<sup>1</sup> Το ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας μεταξύ 18 και 24 ετών που έχει ολοκληρώσει μόνο την κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ή και χαμηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης και δεν παρακολουθεί πλέον εκπαίδευση ή κατάρτιση (Eurostat/Ερευνα για το εργατικό δυναμικό).

<sup>2</sup> EUCO 13/10, ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι, τέταρτη περίπτωση (σ. 12).

<sup>3</sup> ΕΕ C 119, 28.5.2009, σ. 2-10.

<sup>4</sup> ΕΕ C, , σ...

<sup>5</sup> ΕΕ L 394, 30.12.2006, σ. 10-18.

<sup>6</sup> ΕΕ C 135, 26.5.2010, σ. 2-7.

- τα συμπεράσματα του Συμβουλίου για την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα: παροχή σε όλα τα παιδιά μας του καλύτερου δυνατού ξεκινήματος για τον κόσμο του αύριο<sup>7</sup>.
- τη σύσταση του Συμβουλίου του 2011 σχετικά με πολιτικές για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου<sup>8</sup>, ειδικότερα δε το συνημμένο πλαίσιο πολιτικής, καθώς και την έκκλησή του να διασφαλιστεί ότι τα κράτη μέλη θα έχουν θεσπίσει ολοκληρωμένες πολιτικές για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου που περιλαμβάνουν μέτρα πρόληψης, παρέμβασης και αντιστάθμισης ως το τέλος του 2012·
- το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 1ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με την καταπολέμηση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου<sup>9</sup>.
- τη σύσταση του Συμβουλίου, της 22ας Απριλίου 2013, για τη θέσπιση εγγυήσεων για τη νεολαία<sup>10</sup>.
- τη Διακήρυξη του Παρισιού, της 17ης Μαρτίου 2015, σχετικά με την προώθηση της συμμετοχής των πολιτών στα κοινά και τις κοινές αξίες της ελευθερίας, της ανεκτικότητας και της απαγόρευσης των διακρίσεων μέσω της εκπαίδευσης,

#### ΚΑΙ ΥΠΟ ΤΟ ΦΩΣ

- του συμποσίου που διοργάνωσε η λουξεμβουργιανή προεδρία με θέμα *Σταθερή πορεία - αντιμετώπιση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και προώθηση της σχολικής επιτυχίας* στο Λουξεμβούργο στις 9 και 10 Ιουλίου 2015, στο οποίο συμμετείχαν εκπρόσωποι προερχόμενοι από ολόκληρη την ΕΕ στους τομείς χάραξης πολιτικής, έρευνας και πρακτικής με σκοπό να συζητήσουν για το σημαντικό αυτό θέμα·
- της διάσκεψης της λουξεμβουργιανής προεδρίας σχετικά με *την πολυμορφία και την πολυγλωσσία στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα* που πραγματοποιήθηκε στο Λουξεμβούργο στις 10-11 Σεπτεμβρίου 2015·

<sup>7</sup> EE C 175, 15.6.2011, σ. 8-10.

<sup>8</sup> EE C 191, 1.7.2011, σ. 1-6.

<sup>9</sup> EE C 165E, 11.6.2013, σ. 7-19.

<sup>10</sup> EE C 120, 26.4.2013, σ. 1-6.

- της τελικής έκθεσης 2013 της θεματικής ομάδας εργασίας για την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου στο πλαίσιο του «ΕΚ2020» και των μηνυμάτων πολιτικής το 2015 της ομάδας εργασίας για τη σχολική εκπαίδευση·
- της έκθεσης του 2014 της θεματικής ομάδας εργασίας για την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα στο πλαίσιο του «ΕΚ2020» στην οποία προτείνονται βασικές αρχές για ένα πλαίσιο ποιότητας στον εν λόγω τομέα,

## ΕΚΤΙΜΑ ΟΤΙ

Στο ενδιάμεσο στάδιο τόσο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» όσο και του στρατηγικού πλαισίου «ΕΚ 2020», και τέσσερα έτη αφότου το Συμβούλιο ενέκρινε σύσταση σχετικά με πολιτικές για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου<sup>11</sup>, ήρθε πλέον η στιγμή να γίνει απολογισμός της προόδου που έχει σημειωθεί μέχρι στιγμής, με σκοπό την αναθεώρηση, την εδραίωση και τη βελτίωση μέτρων που αποσκοπούν στον περιορισμό αυτού του φαινομένου και στην προώθηση της επιτυχίας στο σχολείο για όλους.

Μετά την έκδοση της σύστασης του Συμβουλίου το 2011, πολλές προηγούμενες διαπιστώσεις σχετικά με την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου έχουν βελτιωθεί και συμπληρωθεί από την αλληλοδιδαχή από ομοτίμους και την ανταλλαγή ορθών πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών, μέσω της περαιτέρω έρευνας και της λεπτομερούς ανάλυσης των πολιτικών που υιοθετούνται σε εθνικό επίπεδο. Ο πρωταρχικός στόχος της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου έχει διατηρήσει το ζήτημα αυτό σε υψηλή θέση προτεραιότητας στα εθνικά θεματολόγια πολιτικής και έχει συμβάλει στην προώθηση εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων.

Παρόλο που τα τελευταία χρόνια έχει σημειωθεί σταθερή πρόοδος στη μείωση των ποσοστών πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, ακόμη πάρα πολλοί μαθητές εξακολουθούν να εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση<sup>12</sup>. Τεράστιες διαφορές παραμένουν μεταξύ των κρατών μελών αλλά και στο εσωτερικό τους, και οι ολοκληρωμένες στρατηγικές που υποστηρίχθηκαν στο πλαίσιο της σύστασης του Συμβουλίου του 2011 εξακολουθούν να μην υπάρχουν σε πολλές χώρες.

Για το λόγο αυτό, η ΕΕ και τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν την ανάγκη να συνεχιστούν ενεργά οι προσπάθειες για την επίτευξη - και, όπου είναι δυνατόν, ακόμη και την υπέρβαση - του στόχου της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

---

<sup>11</sup> Το Ηνωμένο Βασίλειο καταψήφισε τη σύσταση.

<sup>12</sup> Σύμφωνα με τα στοιχεία του 2014, το 11,1% των ατόμων ηλικίας 18-24 ετών εγκατέλειψαν την εκπαίδευση και την κατάρτιση χωρίς να έχουν ολοκληρώσει ένα πρόγραμμα ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, και το ποσοστό αυτό αντιπροσωπεύει περίπου 4,4 εκατομμύρια νέους (πηγή: Eurostat (ΕΕΔ), 2014).

## ΤΟΝΙΖΕΙ ΟΤΙ

1. Η πρόωρη αποχώρηση από το σχολείο τείνει να είναι αποτέλεσμα μιας σειράς αλληλένδετων προσωπικών, κοινωνικών, οικονομικών, πολιτιστικών, εκπαιδευτικών παραγόντων, σχετιζόμενων με την οικογένεια και το φύλο, και συνδέεται με καταστάσεις σωρευτικών μειονεκτημάτων που συχνά έχουν τις ρίζες τους στην πρώιμη παιδική ηλικία. Ομάδες με χαμηλή κοινωνικοοικονομική θέση επηρεάζονται σε μεγαλύτερο βαθμό και τα ποσοστά πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου είναι ιδιαίτερα ανησυχητικά για ορισμένες ομάδες, όπως παιδιά που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών (συμπεριλαμβανομένων των νεοαφιχθέντων μεταναστών και παιδιών που έχουν γεννηθεί στο εξωτερικό), παιδιά Ρομά και παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
2. Ο σχεδιασμός και η ποιότητα των εκπαιδευτικών συστημάτων έχουν επίσης σημαντικό αντίκτυπο στη συμμετοχή και τις επιδόσεις των μαθητών, και ορισμένοι συστημικοί παράγοντες ενδέχεται να επηρεάσουν αρνητικά τη μαθησιακή πορεία. Επιπλέον, παράγοντες όπως το αρνητικό κλίμα στο σχολείο, η βία και ο εκφοβισμός, ένα μαθησιακό περιβάλλον στο οποίο οι μαθητές δεν νιώθουν ότι τους σέβονται ή τους εκτιμούν, μέθοδοι διδασκαλίας και προγράμματα μαθημάτων που ενδέχεται να μην είναι πάντα τα πλέον κατάλληλα, η ανεπαρκής στήριξη των μαθητών, η έλλειψη επαγγελματικού προσανατολισμού και καθοδήγησης ή οι κακές σχέσεις δασκάλου-μαθητή μπορεί να ωθήσουν τους μαθητές να εγκαταλείψουν πρόωρα την εκπαίδευση.
3. Στις όλο και περισσότερο ποικιλόμορφες κοινωνίες μας, υπάρχει επείγουσα ανάγκη για συνολικές και συντονισμένες απαντήσεις από εκπαιδευτικούς και μη εκπαιδευτικούς φορείς που έχουν ως στόχο την προώθηση των κοινών αξιών, όπως η ανεκτικότητα, ο αμοιβαίος σεβασμός, οι ίσες ευκαιρίες και η απαγόρευση των διακρίσεων, καθώς και τη στήριξη της κοινωνικής ένταξης, της διαπολιτισμικής κατανόησης και της αίσθησης του ανήκειν.

4. Η εξασφάλιση ότι κάθε νέος έχει ισότιμη πρόσβαση σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση<sup>13</sup> και την ευκαιρία να αναπτύξει πλήρως τις δυνατότητές του, ανεξαρτήτως ατομικών, οικογενειακών ή σχετιζόμενων με το φύλο παραγόντων, της κοινωνικοοικονομικής θέσης και των βιωμάτων του, είναι καίριας σημασίας για την πρόληψη της περιθωριοποίησης και του κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και για τη μείωση των κινδύνων εξτρεμισμού και ριζοσπαστικοποίησης.
  
5. Η ολοκλήρωση της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης τείνει να θεωρείται ως το ελάχιστο προσόν πρόσβασης για επιτυχή μετάβαση από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας, καθώς και για φοίτηση στα επόμενα στάδια της εκπαίδευσης και κατάρτισης. Δεδομένου ότι τα άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση αντιμετωπίζουν μεγαλύτερο κίνδυνο ανεργίας, φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, οι επενδύσεις που στηρίζουν τις εκπαιδευτικές επιδόσεις των νέων μπορούν να βοηθήσουν να σπάσει ο κύκλος της στέρησης και της μεταβίβασης της φτώχειας και της ανισότητας από γενιά σε γενιά.

---

<sup>13</sup> Για τους σκοπούς των παρόντων συμπερασμάτων, ο όρος *εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς* αναφέρεται στο δικαίωμα όλων στην ποιοτική εκπαίδευση που ανταποκρίνεται σε βασικές μαθησιακές ανάγκες και εμπλουτίζει τη ζωή των μαθητών.

ΚΑΛΕΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ, ΤΗΡΟΥΜΕΝΗΣ ΔΕΟΝΤΩΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ  
ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΘΝΙΚΕΣ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ,

1. Να επιδιώξουν ενεργά την εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου του 2011 σχετικά με πολιτικές για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, ιδίως με τους εξής τρόπους:
  - α) συνέχιση της διαδικασίας ανάπτυξης και υλοποίησης ολοκληρωμένων στρατηγικών - ή ισοδύναμων ολοκληρωμένων πολιτικών που αποτελούνται από τεκμηριωμένα μέτρα πρόληψης, παρέμβασης και αντιστάθμισης - που είναι ενσωματωμένες συνεκτικά στην εκπαίδευση και κατάρτιση υψηλής ποιότητας, και για τις οποίες υπάρχει σταθερή πολιτική δέσμευση με ιδιαίτερη έμφαση στην πρόληψη·
  - β) εξασφάλιση της ενεργού συμμετοχής και της μακροπρόθεσμης συνεργασίας μεταξύ των ενδιαφερομένων από όλους τους σχετικούς τομείς (ειδικότερα την εκπαίδευση και την κατάρτιση, την απασχόληση, τα οικονομικά θέματα, τις κοινωνικές υποθέσεις, την υγεία, τη στέγαση, τη νεολαία, τον πολιτισμό και τον αθλητισμό) και σε όλα τα επίπεδα, βάσει σαφώς καθορισμένων ρόλων και αρμοδιοτήτων και με στενό συντονισμό.

2. Παράλληλα με τον δείκτη πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου της ΕΕ, να διερευνηθούν δυνατότητες για την ανάπτυξη ή την ενίσχυση των εθνικών συστημάτων συλλογής στοιχείων που συγκεντρώνουν τακτικά ένα ευρύ φάσμα πληροφοριών<sup>14</sup> σχετικά με τους μαθητές, ιδίως όσους κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν πρόωρα το σχολείο και όσους το εγκαταλείπουν. Τέτοια συστήματα, τα οποία καλύπτουν όλα τα επίπεδα και τους τύπους εκπαίδευσης και κατάρτισης και σε πλήρη συμμόρφωση με την εθνική νομοθεσία περί προστασίας δεδομένων, θα μπορούσαν:
- α) να καταστήσουν δυνατή την τακτική παρακολούθηση της εκπαιδευτικής πορείας με στόχο τον έγκαιρο εντοπισμό και την αναγνώριση μαθητών που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν πρόωρα το σχολείο·
  - β) να συμβάλουν στον καθορισμό κριτηρίων και δεικτών για τον εντοπισμό εκπαιδευτικών μειονεκτημάτων·
  - γ) να συμβάλουν στην κατανόηση των αιτίων για την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου, μεταξύ άλλων μέσω της συγκέντρωσης των απόψεων των μαθητών·
  - δ) να διευκολύνουν τη διαθεσιμότητα δεδομένων και πληροφοριών σε διάφορα επίπεδα πολιτικής και την αξιοποίησή τους για την καθοδήγηση και την παρακολούθηση της ανάπτυξης πολιτικών·
  - ε) να παράσχουν τη βάση για την ανάπτυξη αποτελεσματικής καθοδήγησης και στήριξης στα σχολεία με στόχο να προλαμβάνεται η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου, καθώς και για την ανάπτυξη μέτρων παρακολούθησης των νέων που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και κατάρτιση.

---

<sup>14</sup> *ένα ευρύ φάσμα πληροφοριών* σημαίνει ειδικότερα απόκτηση περισσότερων πληροφοριών σχετικά με:

- την ηλικία στην οποία διακόπτεται η εκπαίδευση και κατάρτιση,
- τη σχέση μεταξύ της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και των αδικαιολόγητων απουσιών,
- τις διαφορές όσον αφορά την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου, ανάλογα με το φύλο, τις σχολικές επιδόσεις ή τα επιτευχθέντα επίπεδα εκπαίδευσης,
- το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο ή, ελλείψει αυτού, αντίστοιχες πληροφορίες, όπως πληροφορίες σχετικές με τη γειτονιά,
- το περιβάλλον προέλευσης ή/και τη μητρική γλώσσα του μαθητή.



3. Κατά περίπτωση, να εξετάσουν τη δυνατότητα να καθορίσουν πιο φιλόδοξους εθνικούς στόχους για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, ιδίως εάν οι υφιστάμενοι στόχοι έχουν ήδη επιτευχθεί.
4. Να προσδιορίσουν τα σχολεία ή τα τοπικά περιβάλλοντα που ενέχουν υψηλό κίνδυνο πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και υψηλά επίπεδα εκπαιδευτικών μειονεκτημάτων και που θα μπορούσαν να τύχουν συμπληρωματικής στήριξης ή πόρων.
5. Να επιδιώξουν - όπως ενδείκνυται - τη μεταρρύθμιση των εκπαιδευτικών συστημάτων, λαμβάνοντας υπόψη όλο το φάσμα της εκπαίδευσης και κατάρτισης, συμπεριλαμβανομένης της μη τυπικής μάθησης και αναγνωρίζοντας το ρόλο των κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων για τους νέους, με στόχο να ενισχυθεί η διαρθρωτική, παιδαγωγική, διδακτική και επαγγελματική συνέχεια, να διευκολυνθούν οι μεταβάσεις, να αντιμετωπιστούν οι διαχωρισμοί και οι ανισότητες στα συστήματα εκπαίδευσης και να προωθηθούν μέτρα τα οποία στηρίζουν την πρόοδο και τις εκπαιδευτικές επιδόσεις των μαθητών και τους παρέχουν κίνητρα για να ολοκληρώσουν την εκπαίδευσή τους.
6. Να εξασφαλίσουν γενικευμένη, ισότιμη πρόσβαση σε προσιτή, υψηλής ποιότητας προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα. Οι γνωστικές και μη γνωστικές δεξιότητες που αναπτύσσονται στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα μπορούν να βοηθήσουν τα παιδιά να αναπτύξουν πλήρως το δυναμικό τους και τους παρέχουν τα θεμέλια για τη ζωή και την επιτυχία στο σχολείο. Οι δομές προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας θα πρέπει επίσης να ενθαρρύνουν την αποτελεσματική εκμάθηση της γλώσσας ή των γλωσσών διδασκαλίας, με παράλληλο σεβασμό της πολιτιστικής και γλωσσικής πολυμορφίας. Η ανάπτυξη της αίσθησης του ανήκειν και η δημιουργία ασφαλών σχέσεων εμπιστοσύνης από νεαρή ηλικία έχουν καίρια σημασία για την μετέπειτα μάθηση και ανάπτυξη των παιδιών.

7. Να ενθαρρύνουν και να προωθήσουν συνεργατικές προσεγγίσεις («ολιστική σχολική προσέγγιση») για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου σε τοπικό επίπεδο, παραδείγματος χάριν με τα εξής μέσα:
- α) μεγαλύτερα περιθώρια χειρισμών για τα σχολεία όσον αφορά θέματα διακυβέρνησης και προγράμματος σπουδών και μεθόδους εργασίας, μεταξύ άλλων μέσω αυξημένης αυτονομίας που συνοδεύεται από ουσιαστική λογοδοσία·
  - β) επαρκείς ανοικτούς και διαφανείς μηχανισμούς διασφάλισης της ποιότητας και διαδικασίες σχολικού σχεδιασμού και βελτίωσης, που θεσπίζονται και εφαρμόζονται με την ενεργό συμμετοχή ολόκληρης της σχολικής κοινότητας (διευθυντές σχολείων, διδακτικό και λοιπό προσωπικό, μαθητές, γονείς και οικογένειες)·
  - γ) ουσιαστικές εταιρικές σχέσεις και διατομεακή συνεργασία μεταξύ σχολείων και εξωτερικών φορέων, συμπεριλαμβανομένων διαφόρων επαγγελματιών, ΜΚΟ, επιχειρήσεων, συλλόγων, διοργανωτών δραστηριοτήτων για νέους, τοπικών αρχών και υπηρεσιών, και άλλων εκπροσώπων της ευρύτερης κοινότητας, ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες·
  - δ) συνεργασία μεταξύ σχολείων διαφορετικών τύπων και επιπέδων που βρίσκονται στην ίδια περιοχή, καθώς και κοινότητες μάθησης με δικτύωση και με πολλές επαγγελματικές ομάδες σε περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, προκειμένου να προάγεται η ανταλλαγή ορθών πρακτικών·
  - ε) αριστεία στην διοίκηση και διεύθυνση των σχολείων, παραδείγματος χάριν μέσω της βελτίωσης των διαδικασιών πρόσληψης και ευκαιριών συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης για τους διευθυντές σχολείων·

- στ) πνεύμα στήριξης και συνεργασίας μεταξύ μαθητών, γονέων, οικογενειών και προσωπικού των σχολείων, με στόχο την ενίσχυση της ταύτισης των νέων με το σχολικό σύστημα, αυξάνοντας τα κίνητρά τους για μάθηση και ενθαρρύνοντας τη συμμετοχή τους σε συνεργατικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων·
- ζ) παροχή στήριξης στα σχολεία όσον αφορά την προσέγγιση όλων των γονέων και των οικογενειών, πέρα από τις τυπικές προϋποθέσεις συμμετοχής, και την δημιουργία κλίματος αμοιβαίας εμπιστοσύνης και σεβασμού στο οποίο γονείς και οικογένειες αισθάνονται ευπρόσδεκτοι στο σχολείο και νιώθουν ότι συμμετέχουν στη μάθηση των παιδιών τους·
- η) μηχανισμούς για τον εντοπισμό πρώιμων ενδείξεων της απομάκρυνσης από το σχολείο, όπως συχνές απουσίες ή προβλήματα συμπεριφοράς·
- θ) πλαίσια συστηματικής στήριξης για μαθητές που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν πρόωρα το σχολείο, συμπεριλαμβανομένης καθοδήγησης, συμβουλευτικής και ψυχολογικής στήριξης, καθώς και δυνατότητα πρόσθετης στήριξης για τους μαθητές των οποίων η μητρική γλώσσα είναι διαφορετική από τις γλώσσες διδασκαλίας·
- ι) παροχή ευρέος φάσματος προσιτών εξωσχολικών και εκτός σχολείου δραστηριοτήτων - για παράδειγμα, στον αθλητισμό, τις τέχνες, τον εθελοντισμό ή κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους - που μπορούν να συμπληρώσουν την εμπειρία της μάθησης, καθώς και να αυξήσουν τη συμμετοχή, τα κίνητρα και την αίσθηση του ανήκειν των μαθητών.

8. Παράλληλα με την καλλιέργεια μεγάλων προσδοκιών για όλους τους μαθητές και την προώθηση της πρόσβασης στις βασικές δεξιότητες και γνώσεις που θα τους εξοπλίσουν καλύτερα για το μέλλον, να διερευνήσουν τις δυνατότητες πιο εξατομικευμένων, επικεντρωμένων στο μαθητή μορφών διδασκαλίας και μάθησης, μεταξύ άλλων μέσω ψηφιακών πόρων, καθώς και την αξιοποίηση διαφορετικών μεθόδων αξιολόγησης όπως η διαμορφωτική αξιολόγηση<sup>15</sup>.
9. Να εξασφαλίσουν, λαμβανομένης δεόντως υπόψη της θεσμικής αυτονομίας, ότι η αρχική εκπαίδευση των εκπαιδευτικών και η συνεχής επαγγελματική εξέλιξη παρέχουν στους εκπαιδευτικούς, τους εκπαιδευτές, τους διευθυντές σχολείων, τους επαγγελματίες της προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας και στο λοιπό προσωπικό τις δεξιότητες, τις ικανότητες και τις βασικές γνώσεις που χρειάζονται για να κατανοήσουν και να αντιμετωπίσουν τα εκπαιδευτικά μειονεκτήματα και τους πιθανούς παράγοντες κινδύνου που ενδέχεται να οδηγήσουν σε απομάκρυνση ή πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου. Οι εν λόγω δεξιότητες, ικανότητες και γνώσεις θα μπορούσαν να καλύπτουν θέματα όπως στρατηγικές διαχείρισης της τάξης και της πολυμορφίας, οικοδόμηση σχέσεων, επίλυση συγκρούσεων, τεχνικές πρόληψης του εκφοβισμού και επαγγελματικός προσανατολισμός και καθοδήγηση.
10. Να εξασφαλίσουν ότι ο επαγγελματικός προσανατολισμός και η καθοδήγηση, οι πιο ευέλικτες κατευθύνσεις και η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση υψηλής ποιότητας και ισάξια με τη γενική εκπαίδευση είναι διαθέσιμα σε όλους τους μαθητές.
11. Να παράσχουν πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας προγράμματα «δεύτερης ευκαιρίας» και άλλες ευκαιρίες επιστροφής στην κανονική εκπαίδευση σε όλους τους νέους που εγκατέλειψαν πρόωρα την εκπαίδευση, και να εξασφαλίσουν ότι οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι ικανότητες που αποκτώνται με αυτά τα μέσα, μεταξύ άλλων μέσω μη τυπικής και ανεπίσημης μάθησης, είναι επικυρωμένες σύμφωνα με τη σύσταση του Συμβουλίου του 2012<sup>16</sup>.

---

<sup>15</sup> Για το σκοπό των παρόντων συμπερασμάτων, ο όρος *διαμορφωτική αξιολόγηση* αναφέρεται στα μέσα που χρησιμοποιούνται για τον επακριβή προσδιορισμό των αναγκών των μαθητών και την έγκαιρη και συνεχή ανατροφοδότηση με πληροφορίες ως μέρος της μαθησιακής διαδικασίας.

<sup>16</sup> ΕΕ C 398, 22.12.2012, σ. 1 - 5.

## ΚΑΛΕΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

1. Να αξιοποιήσουν στον μέγιστο δυνατό βαθμό τις ευκαιρίες που προσφέρονται στο πλαίσιο του στρατηγικού πλαισίου «ΕΚ 2020» και μέσω της ανοικτής μεθόδου συντονισμού, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας ενίσχυσης της αλληλοδιδασχής από ομοτίμους και, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, της ανάθεσης ερευνητικών συμβάσεων και μελετών, προκειμένου να ενισχύσουν την τεκμηριωμένη χάραξη πολιτικής και να αναπτύξουν και να διαδώσουν επιτυχημένες πρακτικές πολιτικής.
2. Να αξιοποιήσουν τις χρηματοδοτικές ευκαιρίες που προσφέρουν τα μέσα της ΕΕ, όπως το πρόγραμμα *Erasmus+*, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων<sup>17</sup> για τη στήριξη μέτρων που αποσκοπούν στη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου στο πλαίσιο ολοκληρωμένων πολιτικών καθώς και στην προαγωγή της συνεργασίας εντός και γύρω από τα σχολεία.
3. Να εξακολουθήσουν να εντοπίζουν, μέσω της έρευνας και της αλληλοδιδασχής από ομοτίμους, παραδείγματα των πλέον αποτελεσματικών συνεργατικών πρακτικών στο σχολείο και σε τοπικό επίπεδο, με στόχο τον μετριασμό των εκπαιδευτικών μειονεκτημάτων, τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, και την εξασφάλιση εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς. Να εξασφαλίσουν την ευρεία διάδοση αυτών των πρακτικών μεταξύ των ασκούντων συναφή προς το σχολείο επαγγέλματα και όλων των ενδιαφερομένων, ιδίως μέσω της κοινότητας «eTwinning» και της Πύλης Σχολικής Εκπαίδευσης.

---

<sup>17</sup> Κανονισμός (ΕΕ) 2015/1017 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2015, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων, τον Ευρωπαϊκό Κόμβο Επενδυτικών Συμβουλών και την Ευρωπαϊκή Πύλη Επενδυτικών Έργων και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1316/2013 [ΕΕ L 169, 1.7.2015, σ. 1–38].

## ΚΑΛΕΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

1. Να εξακολουθήσει να παρακολουθεί και να κοινοποιεί πληροφορίες για τις εξελίξεις στα κράτη μέλη και να υποβάλλει περιοδικά εκθέσεις σχετικά με την πρόοδο για την επίτευξη του στόχου της στρατηγικής *Ευρώπη 2020* και την εφαρμογή των στρατηγικών των κρατών μελών ή ισοδύναμων ολοκληρωμένων πολιτικών για την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και των ρυθμίσεων για την υποβολή εκθέσεων βάσει της «ΕΚ 2020», μεταξύ άλλων μέσω της έκθεσης παρακολούθησης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.
2. Να αναπτύξει περαιτέρω συνεργασία με ερευνητές, κράτη μέλη, σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς, δίκτυα και οργανώσεις, με σκοπό την υποστήριξη της εφαρμογής των εθνικών και ενωσιακών πολιτικών για την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου.
3. Να ενισχύσει τη συνεργασία για το θέμα αυτό με αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς, όπως ο ΟΟΣΑ, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη.
4. Να υπενθυμίσει ότι είναι σημαντικό να διατηρηθεί η έμφαση στην εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς και στη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου στο πλαίσιο της προγραμματισμένης ενδιάμεσης επανεξέτασης του *Erasmus+*.